

Matějů, Petra: Politika západoněmeckých parlamentních stran vůči zemím východního bloku v letech 1963-1966. Německá a východní politika v letech 1963 - 1966. Rigorózní práce předložená k obhajobě na Institutu mezinárodních studií UK-FSV, Praha 2011, 160 stran (včetně příloh)

Předložená rigorózní práce vznikla rozšířením a drobnými úpravami velmi úspěšně obhájené diplomové práce *Německá a východní politika v letech 1963 – 1966* (2011), přičemž nově zvolený název vystihuje mnohem přesněji její obsah a výchozí pramennou základnu. P. Matějů se v ní věnuje závažnému a v dosavadní literatuře - přinejmenším ve zvolené poloze - opomíjenému tématu postoje jednotlivých bonnských parlamentních politických stran k německé *Deutschlandpolitik* a *Ostpolitik* (CDU/CSU, FDP, SPD – v pořadí určeném ne velikostí stran, ale tehdejším formátem vládní koalice/opozice) v období vlád kancléře Ludwiga Erharda. Jako svoji metodologickou bázi autorka deklarovala tzv. nové politické dějiny, rep. „nové“ dějiny mezinárodních vztahů – koncepty, které svým důrazem na sociohistorickou dimenzi výzkumu dějin politiky/politik vtahují do historikovy perspektivy ve větší míře i nestátní, resp. nevládní aktéry, v tomto případě politické strany a jejich grémia - od spolkových předsednictev a parlamentních frakcí až po zemské svazy, think-tanky (resp. jejich zárodky), mládežnické sekce, satelitní struktury a jednotlivé významné členy. Tím také její přístup koresponduje – v interdisciplinárním smyslu - s dnes v německém prostředí převažujícími konstruktivistickými přístupy v teorii mezinárodních vztahů.

Svoji výchozí tezi, tj. že již v letech 1963-1966 došlo u jednotlivých stran k *výraznému* posunu k politice vůči zemím východního bloku (v těsné a neodmyslitelné vazbě na německou otázku jako celek), autorka prověřuje na mikroúrovniích jednotlivých stran, a to s využitím archivních materiálů těchto stran, relevantních edic a víceméně reprezentativního souboru odborné literatury. Takto nastaveným třem základním kapitolám (s bilancí zjištěných změn a posunů) předchází výstižný nástin tehdejší mezinárodní situace a vnitropolitického vývoje Německa. V závěru své práce autorka bilancuje zjištěná fakta a dospívá k závěru, že její výchozí teze se nepotvrdily (resp. nepotvrdily se v předpokládaném rozsahu) a že pouze u opoziční SPD lze registrovat vskutku *výrazný* posun ve vnímání německé a východní politiky, ostatně ve stranických dějinách symbolicky „zarámovaných“ (jako jistá *lieux de mémoire*) Bahrovou slavnou přednáškou v Tutzingu (1963) a sjezdem SPD v Hannoveru (1966), byť oněch milníků a *Zwischenstationen* jistě bylo i více. U vládních CDU/CSU a FDP autorka registruje důležité posuny a diskuse, promítající se nejrůznějšími kanály i do politiky státu, adjektivum „výrazný“ jim však z řady důvodů nepřisuzuje. Oproti svým starším závěrům ovšem provedla – důkladně doloženou – korekci v tom smyslu, že pozice FDP byla ve srovnání s CDU/CSU flexibilnější a otevřenější změnám (což se ostatně potvrdilo i v následujícím období).

Autorka opírá svoji práci a zjištěné závěry o reprezentativní (i když jistě ne kompletní) seznam pramenů a literatury. Její metodologicky zdůvodněná a s pečlivostí provedená analýza přinesla v konečné podobě výsledky, které vhodně doplňují dosavadní literaturu k této materii

(zejména svým ne zcela obvyklým, ale užitečným akcentem na zahraničně-politické diskuse v politických stranách, resp. příslušných parlamentních frakcích). Doplněné přílohy s biogramy nejdůležitějších (dnes i mnohdy pozapomenutých) osobností, relevantních pro dané téma, umožňují lepší orientaci i čtenáři, který se v německé problematice 60. let detailně neorientuje – to má význam i pro příp. knižní publikaci práce.

Facit: rigorózní práci Petry Matějů velmi rád doporučuji k obhajobě.

V Praze 10. října 2011

PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.,

Institut mezinárodních studií UK-FSV